

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25Co/98/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2513206783
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Lucia Mizerová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2513206783.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: Mgr. Lucia Mizerová a sudkýň: JUDr. Ľubica Spálová a JUDr. Martina Valentová, v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, zastúpeného advokátskou kanceláriou: SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, proti žalovanému: L. A., nar. XX.X.XXXX, adresa O., Z. R. XXXX/XX, o zaplatenie 2.500 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Piešťany, č.k. 9C/210/2013-208 zo dňa 28.2.2019 - proti zamietajúcemu výroku II. a proti výroku III. o náhrade trov konania, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku II. a vo výroku III. o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vo výroku rozhodol nasledovne:

- I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 211,07 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 208,86 Eur od 4.1.2012 do zaplatenia, a to do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.
- II. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietla.
- III. Žalobca má nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 11,46%.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne na základe aplikácie ust. § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 9, § 517 ods. 2 a § 565 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 1 ods. 1, § 2 písm. d), § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej tiež len „ZoSÚ“), ako i ust. § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

3. Z vykonaného dokazovania mal prvoinštančný súd za preukázané, že dňa 2.8.2011 došlo k uzatvoreniu úverovej zmluvy č. 26/232/11 - Optim pôžička medzi žalobcom (v tom čase podnikajúcim pod obchodným menom Dexia banka Slovensko, a.s.) ako poskytovateľom úveru (bankou) a žalovaným ako klientom, ktorej predmetom bol záväzok žalobcu poskytnúť žalovanému peňažné prostriedky vo výške 2.500 Eur pri fixnej úrokovej sadzbe vo výške 19,53% ročne (bod 1.2 zmluvy). Podľa čl. 2 zmluvy, peňažné prostriedky mal žalobca poukázať na klientom určený účet s tým, že prostriedky sa začínajú úročiť v deň poskytnutia úveru. Zároveň boli v čl. 4 dohodnuté poplatky, a to jednorazový poplatok za poskytnutie úveru vo výške 50 Eur a poplatok za správu úverového účtu vo výške 1,99 Eur mesačne. Celková čiastka, ktorú mal klient zaplatiť, predstavuje 5.993,60 Eur (súčet výšky úveru a celkových

nákladov spojených s úverom), pri RPMN 23,55%, priemernej RPMN 17,62%. Žalovaný sa zaviazal úver splácať v 120 pravidelných mesačných splátkach po 47,54 Eur splatných v 17. deň kalendárneho mesiaca počnúc kalendárnym mesiacom nasledujúcim po mesiaci, v ktorom bol úver poskytnutý. V bode 5.3 zmluvy sa žalovaný zaviazal, že celý úver s príslušenstvom bude uhradený do 120 mesiacov odo dňa podpisu úverovej zmluvy, pričom banka vykoná poslednú splátku vo výške zostatku úveru s príslušenstvom v deň uvedený v bode 5.2 posledného mesiaca tejto lehoty. V bode 7.2.1 zmluvy bolo pre prípad nesplnenia akýchkoľvek záväzkov zo zmluvy zo strany klienta dohodnuté, že žalobca je oprávnený žiadať splatenie zostatku úveru s príslušenstvom. Podľa výpisu účtu žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 2.500 Eur, z ktorého žalovaný nič neuhradil. Upomienkou zo dňa 10.10.2011 a následne listom zo dňa 3.11.2011 žalobca žalovaného upozornil na možnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, ak neuhradí omeškané splátky úveru v lehote do 10 dní. Následne listom zo dňa 20.12.2011 žalobca vyzval žalovaného na predčasné splatenie úveru s príslušenstvom do 2.1.2012. Predmetný list zaslal žalobca žalovanému dňa 20.12.2011. Žalovaný dlh neuhradil. Právny vzťah medzi žalobcom posúdil súd ako zmluvný vzťah medzi spotrebiteľom a dodávateľom a uzatvorenú zmluvu, ako zmluvu spotrebiteľskú. Po preskúmaní obsahových náležitostí úverovej zmluvy zo dňa 2.8.2011 súd zistil, že zmluva obsahuje všetky podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy. Súd posúdil postup žalobcu, ktorý rozhodol o predčasnej splatnosti úveru a vyzval žalovaného na splatenie celého úveru do 2.1.2012, za súladný so zmluvou a § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka a mal za to, že žalobcovi tak vzniklo právo na zaplatenie celého zostatku úveru, ktorého hodnota ku dňu vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru predstavovala sumu 2.500 Eur, v ktorej časti súd považoval žalobu za dôvodnú a túto sumu spolu s úrokom z omeškania uložil žalovanému zaplatiť rozsudkom, č. k. 9C/210/2013-113 zo dňa 28.2.2017, ktorý v tejto časti nadobudol právoplatnosť dňom 19.4.2017. Súd okrem toho považoval žalobu za dôvodnú aj v časti nároku žalobcu na zaplatenie kapitalizovaného úroku vo výške 208,86 Eur, ktorý vznikol z neuhradených splátok do dátumu predčasnej splatnosti úveru pri zmluvne dohodnutej úrokovej sadzbe vo výške 19,53% ročne. Za dôvodný považoval aj nárok žalobcu na zaplatenie kapitalizovaného úroku z omeškania vo výške 2,21 Eur vyplývajúceho z úverovej zmluvy, ktorý vznikol z neuhradených splátok do dátumu predčasnej splatnosti úveru. Súd pritom vychádzal najmä zo žaloby a z Výpisu z hlavnej knihy Prima banky k 3.1.2012, keď uvedené žalovaný ani nerozporoval. Na základe uvedeného dospel súd k záveru, že žalovanému nedodrzaním splátok úveru vznikla po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru povinnosť zaplatiť žalobcovi zostávajúci úrok vo výške 208,86 Eur a úrok z omeškania vo výške 2,21 Eur, čo spolu predstavuje sumu 211,07 Eur. Vzhľadom na uvedené súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 211,07 Eur. Pretože sa žalovaný dostal do omeškania so splatením svojho peňažného záväzku, priznal súd žalobcovi v žalobe uplatnený nárok na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 208,86 Eur od 4.1.2012 do zaplatenia, tak ako žalobca žiadal.

4. Pokiaľ však ide o uplatnený nárok žalobcu na zaplatenie zmluvného úroku po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru vo výške 19,53% ročne z istiny do zaplatenia, súd v tejto časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že žalobca pristúpil k zosplateniu celého úveru ku dňu 2.1.2012, teda týmto dňom sa stal splatný celý úver, čím zo strany žalobcu došlo k určeniu lehoty predčasnej končenej splatnosti úveru, keď potom len do tohto dňa patrili žalobcovi zmluvné úroky a po tomto dni nastúpil režim platenia úrokov z omeškania. Na podporu svojho záveru súd poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29.10.2014 sp. zn. 5Co/223/2014, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013 zo dňa 25.10.2013, Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 22. 2. 2017 sp. zn. 5Co/407/2016 a Krajského súdu v Prešove zo dňa 19.12.2017 sp. zn. 22Co/25/2017. Ďalej dôvodil, že možnosť veriteľa žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky je právne upravená v ustanovení § 565 OZ, na ktorú v prípade plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy nadväzuje ustanovenie § 53 ods. 9 OZ. Ustanovenie § 565 OZ je zaradené do 8. časti hlavy I. oddielu 6 tohto právneho predpisu upravujúceho zánik záväzkov. Vyhlásením predčasnej splatnosti zo strany žalobcu ako veriteľa v zmysle ustanovenia § 565 OZ zmluva zaniká. Zanikajú všetky práva a povinnosti zmluvných strán zo zmluvy a zaniká aj povinnosť žalovaných ako spotrebiteľov splácať žalobcovi poskytnutý úver v dohodnutých splátkach a platiť mu z poskytnutej istiny ďalšie úroky. Úroky majú akcesorický charakter k hlavnej zmluve, a teda nemožno požadovať úroky za obdobie, v ktorom už zmluva neexistovala, pretože zanikla. Ak hlavný záväzok zanikne, zaniká aj akcesorický záväzok a pretrváva len povinnosť nahradiť už splatné úroky. Spotrebiteľovi vzniká povinnosť vrátiť nesplatenú istinu a splatné úroky, ktorých výška sa ku dňu účinnosti vyhlásenia predčasnej splatnosti zo strany veriteľa zafixeje. V prípade omeškania spotrebiteľa s vrátením týchto prostriedkov je spotrebiteľ povinný

platiť výlučne úroky z omeškania, avšak nie riadne úroky. Súd prvej inštancie poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 143/98, z ktorého vyplýva, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania, ako aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 476/2012-14 zo dňa 18.09.2012.

5. Súd prvej inštancie mal za to, že spotrebiteľský charakter zmluvy o úvere predurčuje aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka nielen na ochranu spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, ale aj na posúdenie všetkých iných právne relevantných skutočností z právneho vzťahu založeného touto zmluvou, i keď ide o absolútny obchod v zmysle Obchodného zákonníka. Ust. § 565 OZ, ktoré veriteľovi umožňuje pohľadávku plnenú v splátkach zosplatiť, ak to bolo dohodnuté, nepojednáva o žiadnych ďalších nárokoch veriteľa voči dlžníkovi, teda aj v tomto prípade prichádza do úvahy aplikácia ust. § 517 ods. 2 OZ a nárok veriteľa na úroky z omeškania. Z dikcie zákonného ustanovenia § 517 ods. 1 a 2 OZ nevyplýva, že by bol veriteľ oprávnený po zosplatnení celého dlhu (istiny, poplatkov a úrokov) požadovať okrem zákonom prípustných sankčných prostriedkov z omeškania dlžníka aj úroky z dlžnej sumy. V nadväznosti na uvedené je potom následne nutné vychádzať ustanovenia § 517 ods. 1, 2 OZ, z ktorého jednoznačne vyplýva, že dochádza aj k modifikácii peňažného nároku veriteľa, pretože zákon ustanovuje, že pokiaľ ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení už len úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania. Z dikcie uvedeného zákonného ustanovenia § 517 ods. 1 a 2 OZ tak nevyplýva, že by bol veriteľ oprávnený po zosplatnení celého dlhu (vrátane istiny, poplatkov a dovtedajších úrokov zosplateného dlhu) požadovať okrem zákonom prípustných sankčných prostriedkov z omeškania dlžníka aj úroky z dlžnej sumy. Ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka upravuje úplne odlišný vzťah a sice situáciu, keď dlžník vráti poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve, teda právna norma neupravuje situáciu po zosplatnení úveru veriteľom. Ani ustanovenie § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka nerieši otázku za aké obdobie sa platia kapitálové úroky.

6. Súd prvej inštancie tiež poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 13Co/414/2017 zo dňa 25.9.2018, ktorý konštatoval, že dohodnuté úroky sú cenou za oprávnenie užívať veriteľov kapitál počas dohodnutej doby. Keďže ale po zosplatnení úveru dlžník už toto oprávnenie nemá, nemôže byť povinný zaň platiť. Úrok predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani nato, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa poprelí účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Jednorazovým zosplatením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatením úveru, v ktorom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z.

7. Súd uviedol, že veriteľ pristúpil k zosplateniu úveru, t. j. vybral si jednu z možností, ktoré mu umožňuje zákon, mohol však využiť iné zákonné prostriedky, napr. ponechať vzťah bez zmeny, odstúpiť od zmluvy.

Následkom porušenia povinností dlžníka je skoršia, ako pôvodne dohodnutá splatnosť celej pohľadávky. Dlžník v tomto prípade síce nemá povinnosť platiť (zmluvné) úroky, na druhej strane stráca výhodu splátok a je povinný zaplatiť celý dlh naraz a skôr, ako bolo pôvodne zjednané. Veriteľ teda síce stráca nárok na úroky, ale na druhej strane má nárok na zaplatenie celého dlhu naraz bez čakania na jeho úhradu, ako je to v prípade postupného splácania. Otázka rýchleho vymoženia dlhu je spojená s predzmluvnou aktivitou, t. j. zisťovaním platobnej schopnosti klienta a zabezpečením úveru.

8. Súd prvej inštancie teda uzavrel, že nakoľko ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru, žalobcovi zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatenia nepatrí. Zmluvné úroky patria veriteľovi len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi.

9. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1, 2, § 262 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 a 3 CSP, keď žalobca bol v konaní úspešný len čiastočne. Pri určení pomeru úspechu žalobcu, súd vychádzal aj z hodnoty príslušenstva vyčíslenej ku dňu vyhlásenia rozsudku. Vychádzajúc z celkovej hodnoty nárokov, ktoré si žalobca uplatnil v žalobe, vrátane tých v kapitalizovanej podobe vypočítal súd úspech žalobcu v percentuálnom vyjadrení 55,73% a jeho neúspech 44,27% a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 11,46%, pričom tak rozhodol o nároku na náhradu trov tak prvoinštančného ako aj pôvodného odvolacieho konania s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 262 ods. 2 CSP).

10. Proti tomuto rozsudku výslovne voči zamietajúcemu výroku II. a závislému výroku III. o trovách konania podal odvolanie žalobca, pričom uplatnil odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a domáhal sa, aby odvolací súd v zmysle § 388 CSP rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil tak, že žalovanému uloží povinnosť zaplatiť žalobcovi úroky vo výške 19,53% ročne zo sumy 2.500 Eur od 4.1.2012 do zaplatenia a žalobcovi prizná nárok na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania v plnom rozsahu.

11. K nároku veriteľa na zmluvný úrok od zosplatenia do zaplatenia uviedol, že existuje množstvo zákonných ustanovení z ktorých nepriamo, resp. výkladom, resp. cez analogiu legis vyplýva záver, že nárok veriteľa na dohodnutý (zmluvný) úrok nie je viazaný (obmedzený) na zosplatenie dlhu, ale na vrátenie v rámci úveru poskytnutých prostriedkov. Poukázal pritom na ust. § 497, § 502 ods. 1 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka a komentár k IURA EDITION k týmto ustanoveniam, podľa ktorého: „Z podstaty úroku ako ceny za používanie peňažných prostriedkov možno vyvodiť, že povinnosť dlžníka platiť úrok trvá až do doby vrátenia úveru. V tom zmysle upravuje trvanie povinnosti platiť úrok aj § 503 ods. 3 OBZ. Vzhľadom na dispozitívnosť ustanovenia, strany si môžu vznik a zánik povinnosti platiť úroky, t. j. dobu, počas ktorej má dlžník platiť úroky, v zmluve o úvere dojednať odchylné. Pri úverovej zmluve ide nepochybne o plnenie peňažného záväzku a hneď v dvoch rovinách: vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky (úver) v dohodnutej lehote, ako aj zaplatiť požadované úroky. Ak dlžník v oboch prípadoch nesplní svoju povinnosť včas, dostane sa do omeškania. Vzhľadom na to, že ide o dva rozdielne inštitúty, ktoré sa odlišujú tak svojou podstatou, ako aj funkciami, všeobecne treba vychádzať z toho, že pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úrok z úveru a jednak na úrok z omeškania.“ Obdobne podľa § 16 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, má spotrebiteľ právo kedykoľvek počas doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne splatiť pred dohodnutou lehotou splatnosti. V takom prípade je spotrebiteľ povinný uhradiť úrok a náklady vzniknuté len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. Ust. § 13 ods. 3 ZoSÚ upravuje potom nárok veriteľa na zmluvný úrok pre prípad odstúpenia od zmluvy zo strany dlžníka - spotrebiteľa tak, že ak spotrebiteľ uplatní právo na odstúpenie od zmluvy, je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny. Ak ZoSÚ spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky až do dňa splatenia istiny, musí mať tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatení aj veriteľ. Obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj zmluvné úroky, ktoré nemožno stotožňovať so zákonnými úrokmi z omeškania. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník ich je povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka ani prípadné zosplatenie dlhu, ktoré je skutočnosťou zakladajúcou vznik nových sankčných

záväzkov dlžníka, pričom nárok na úrok z úveru neovplyvňuje. Iný výklad by musel byť odôvodnený priamo príslušnými zákonnými ustanoveniami, ktoré však neexistujú, alebo nepriamo, extenzívnym výkladom existujúcich zákonných ustanovení, ktorý však nebol predložený. Výklad prezentovaný súdom by znamenal, že porušenie zmluvy zo strany dlžníka sankcionuje veriteľa, ktorý prichádza o dohodnutý zmluvný úrok a zvýhodňuje dlžníka vo forme zníženia úroku na úroveň zákonného úroku z omeškania. Toto v žiadnom prípade nepredstavuje rovnovážne usporiadanie záväzkového vzťahu po porušení povinnosti dlžníka, ale naopak ho nelogicky zvýhodňuje, a to na úkor veriteľa, ktorý svoje povinnosti zo zmluvy splnil a ktorý by bol takýmto výkladom stavu znevýhodnený dvojnásobne. Reštriktívne ustanovenie vo vzťahu k nároku veriteľa na zmluvný úrok po zosplatnení neobsahuje žiadny predpis. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil. Návrh zákona z roku 2013 (č. 106/2014 Z. z.), ktorým sa mal meniť a dopĺňať zák. č. 40/1964 Zb. OZ obsahoval pod č. 5 ustanovenie, ktorým sa navrhovalo doplnenie Občianskeho zákonníka v § 53 ods. 9 o vetu: „Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565.“ Táto navrhovaná zmena však nebola nikdy legislatívne prijatá a zák. č. 106/2014 Z. z. ani žiadna iná zákonná novelizácia takéto ani obdobné ustanovenie odopierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatnení dlhu neobsahuje. Zákonodarca teda nikdy predmetný nárok veriteľa na zmluvne dohodnutý úrok po zosplatnení dlhu neobmedzil.

12. V ďalšej časti poukázal žalobca na niektoré rozhodnutia súdov SR. Z rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/108/2017 z 29.5.2018 zdôraznil, že hoci ust. § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka (ďalej aj „OBZ“) neupravuje dobu, do kedy má dlžník platiť úroky, avšak vzhľadom na to že úrok z úveru je cena za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, má dlžník zásadne túto povinnosť za celú dobu užívania, až do ich skutočného vrátenia veriteľovi, nakoľko zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. Ak zákon č. 129/2010 Z. z. spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky až do splatenia istiny, musí mať k tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatnení aj veriteľ. Výklad je potrebné podriadiť aj ústavnému právu vlastníť majetok, resp. právu na pokojné užívanie majetku, t. j. legitímne očakávanie veriteľa, že pri absencii ním poskytnutých peňažných prostriedkov, dostane primeranú náhradu vo forme zmluvne dojednaného úroku, opačný výklad by znamenal, že sa pri veriteľovom legitímnom očakávaní jeho majetok nezväčšil výlučne z dôvodu, že dlžník dlhodobo porušuje svoje základné povinnosti z úverovej zmluvy. Dlžník by sa ocitol vo výhodnejšom postavení, než by bol v prípade riadneho splácania úveru. Úroky aj úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky, ale majú iný právny dôvod a môžu byť uplatňované súčasne. Obdobné závery prijal Krajský súd v Bratislave v rozhodnutiach sp. zn. 8Co/138/2017-83 z 27.3.2018, sp. zn. 8Co/206/2018-175 z 27.11.2018, Krajský súd v Žiline v rozhodnutí č. k. 11Co/12/2017-90 zo dňa 31.1.2017 a Krajský súd Banská Bystrica v rozhodnutiach sp. zn. 43Co/23/2017 z 29.11.2017, sp. zn. 43Co/28/2017 z 27.2.2018, sp. zn. 43Co/7/2018 z 31.5.2018, sp. zn. 43Co/29/2018 z 16.8.2018, sp. zn. 43Co/21/2018 z 27.9.2018, sp. zn. 43Co/37/2018 z 20.12.2018. Z týchto rozhodnutí žalobca zdôraznil, že je potrebné rozlišovať odplatu za dojednanie záväzku poskytnúť úver od úrokov z úveru. Úrok z úveru je v podstate cena za používanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má dlžník zásadne povinnosť platiť tento úrok za skutočnú dobu ich používania, t. j. až do doby skutočného vrátenia veriteľovi, pokiaľ si strany zmluvy o úvere nedohodli niečo iné. S poukazom na obsah rozhodnutia R59/1998 nie je možné dospieť k názoru, že Najvyšší súd SR jednoznačne vyslovil, že veriteľ má nárok na úroky z peňažných prostriedkov iba do splatnosti dlhu. Či už oznámenie žalobcu, že sa celý úver stal splatný alebo odstúpenie od zmluvy nevylučujú, aby bol dlžník pri omeškaní s vrátením úveru povinný platiť ako úroky z úveru, ktoré predstavujú cenu - odplatu za prenechanie peňažných prostriedkov na ich používanie (nie odplatu podľa § 499 Obch. zák. za dohodnutie záväzku poskytnúť úver), tak aj úroky z omeškania, ktoré sú sankciou za porušenie povinností, t. j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Z rozhodnutia Krajského súdu v Nitre sp. zn. 12Co/116/2017 z 19.6.2018 žalobca zdôraznil, že právna úprava pripúšťa súbežné platenie zmluvne dohodnutých úrokov z úveru až do zaplatenia a zároveň platenie úrokov z omeškania; nemožno vychádzať z toho, že by došlo k dvojnásobnému zaťaženiu spotrebiteľa a že to zároveň znamená značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi zmluvného vzťahu; dlžník totiž používa finančné prostriedky poskytnuté veriteľom aj po lehote splatnosti a zmluvné úroky spláca ak niet iného dojednanie, až do úplného splatenia dlhu, zatiaľ čo úroky z omeškania nastupujú len vtedy, ak sa dostane do omeškania. Z rozhodnutí Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co/193/2017 zo dňa 7.12.2017, sp. zn. 7Co/366/2017 zo dňa 30.11.2017, sp. zn. 12Co/4/2018 z 11.12.2018, sp. zn. 7Co/326/2017 zo dňa 31.5.2018, sp. zn. 7Co/203/2017 zo dňa 19.7.2018, sp. zn. 12Co/115/2017 z 25.10.2018, sp. zn. 12Co/116/2017 z 19.6.2018, sp. zn. 12Co/70/2018 z 26.10.2018, sp. zn. 7Co/4/2018 z 30.11.2018 žalobca zdôraznil závery, že z hľadiska posúdenia doby, za ktorú

boli pri peňažnej pôžičke dohodnuté úroky, je vždy určujúci obsah zmluvy podľa dohody zmluvných strán. Využitie práva veriteľa na zosplatnenie mení len splatnosť úveru, t. j. peňaží, nie ich cenu vyjadrenú v úroku a nemôže samo o sebe veriteľovi privodiť zhoršenie jeho práv. Zmluvný úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv ani omeškanie dlžníka, ktoré navyše zakladá vznik nových sankčných záväzkov. Zmluvné úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy, predstavujú cenu úveru a dlžník je povinný ich platiť od okamihu reálneho poskytnutia peňaží až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Na rozdiel od toho úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškanie so splatením istiny a veriteľ ich nemôže požadovať i keď neboli dojednané. Prítom platí, že môžu existovať popri sebe. Právna úprava nevyklučuje súbežné platenie zmluvne dohodnutých úrokov z úveru až do zaplatenia a zároveň aj platenie úrokov z omeškania. Spotrebiteľ si totiž musí byť vedomý toho, že v súlade so zmluvou o úvere pri riadnom splácaní úveru platí len zmluvne dohodnuté úroky podľa znenia zmluvy do konkrétnej dohody, resp. až do zaplatenia celého dlhu a v prípade porušenia zmluvnej povinnosti splatiť dlh riadne a včas môže byť legálne postihnutý navyše aj úrokmi z omeškania až do dňa splatenia celej sumy úveru. Ak by od momentu predčasnej splatnosti úveru už dlžník nebol povinný platiť úroky, potom by veriteľovi nebola priznaná odplata a za poskytnutie finančných prostriedkov by už dlžník neplatil žiadnu sumu. Zmluvné úroky predstavujú cenu úveru a dlžník je povinný platiť ich od okamihu reálneho poskytnutia peňaží až do okamihu ich reálneho vrátenia. Nepriznanie úrokov po realizácii oprávnenia veriteľa na zosplatnenie úveru z dôvodov porušovania povinností dlžníkom nie je odstránením nerovnováhy medzi spotrebiteľom a dodávateľom, ale dáva poskytovateľa úveru do horšieho postavenia, aké mal pred využitím oprávnenia na zosplatnenie úveru. Naopak porušenie povinností dlžníka z úverovej zmluvy vedúce k realizácii oprávnenia veriteľa od zmluvy odstúpiť alebo úver zosplatiť, ho dostáva do výhodnejšieho postavenia, keď si vlastne dlžníci zlepšia porušovaním povinností svoje postavenie v úverovom vzťahu. Ďalej žalobca poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, a to sp. zn. 5Co/297/2017 z 13.2.2018, sp. zn. 5Co/311/2017 z 15.2.2018, sp. zn. 5Co/250/2017 z 13.2.2018, sp. zn. 5Co/372/2017 z 22.3.2018, sp. zn. 5Co/414/2017 z 27.3.2018, sp. zn. 5Co/339/2017 z 22.3.2018, sp. zn. 5Co/465/2017 z 10.5.2018, sp. zn. 5Co/8/2018 z 22.5.2018, sp. zn. 5Co/6/2018 z 22.5.2018, sp. zn. 3Co/248/2017 z 9.8.2018 a sp. zn. 5Co/60/2018 z 30.8.2018, ktorými odvolací súd priznal nárok na zmluvný úrok po predčasnom zosplatnení úveru; pričom uviedol, že súdna prax v tejto otázke nie je zjednotená; uznesenie NS SR sp. zn. 4Ob/143/98 z 1.7.2002 ani uznesenie ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012-14 z 18.9.2012 nepotvrdzujú právny názor, že dohodnuté úroky patria len do splatnosti dlhu. Z rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/346/2017 z 28.9.2018 vyplýva, že v Občiansko-právne kolégium Krajského súdu v Košiciach v zápisnici zo dňa 7.2.2017 uviedlo, že je potrebné posudzovať konkrétnu dohodu strán sporu, nakoľko pokiaľ je v spotrebiteľskej zmluve dohodnuté platenie zmluvných úrokov až do doby vrátenia úveru, nemožno bez ďalšieho, teda bez ohľadu na existujúcu dohodu, nepriznať úrok po zosplatnení, okrem prípadov, že takéto zmluvné dojednania sú neplatné, čo však je vždy vecou posúdenia konkrétnych skutkových okolností. Z ust. § 503 OBZ bez ďalšieho nie je možné uzavrieť, že úrok sa platí len do splatnosti úveru, keďže toto ustanovenie upravuje len otázku splatnosti úrokov, nie otázku doby trvania povinnosti platiť úroky. Doba trvania povinnosti platiť úroky je upravená určením jej začiatku v § 502 OBZ a koniec doby je ponechaný na vôľu zmluvných strán. V zásade je možné dohodnúť zmluvný úrok až do doby vrátenia úveru. Z rozhodnutí Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/22/2018 z 29.1.2019, sp. zn. 14Co/29/2018 z 15.1.2019 a sp. zn. 25Co/71/2018 z 31.1.2019 poukázal na to, že dlžník má zásadne povinnosť platiť úrok za skutočnú dobu používania poskytnutých peňažných prostriedkov, t. j. až do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi, pokiaľ si strany zmluvy o úvere nedohodli niečo iné, uvedené vyplýva aj z § 503 ods. 3 OBZ, pričom tento jeho záväzok trvá aj po odstúpení veriteľa od zmluvy. V podstate podľa obsahu „zosplatnenie úveru“ je spôsobom zániku zmluvy o úvere odstúpením od zmluvy o úvere. Účinky odstúpenia od zmluvy sú pre obchodnoprávne vzťahy upravené v ust. § 351 OBZ. Tieto sa však ani na odstúpenie od úverovej zmluvy podľa § 506 OBZ neaplikujú, pretože pre takýto stav je v zákone, konkrétne v ust. § 506 OBZ upravený iný právny režim. Podľa tohto ustanovenia, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu než 3 mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú čiastku s úrokmi. Takýmto odstúpením sa menia len podmienky, za ktorých je dlžník povinný svoju povinnosť splniť. Dlžník už ďalej nie je povinný splniť dlh v lehotách a za podmienok dohodnutých v zmluve, ale na požiadanie veriteľa v plnom rozsahu. Povinnosť vrátiť veriteľovi dlžnú čiastku s úrokmi aj po odstúpení od zmluvy o úvere nepredstavuje sekundárny záväzok, ale záväzok pôvodný, ktorý sa odstúpením od zmluvy modifikoval vo svojej splatnosti. Povinnosť dlžníka pri aplikácii ust. § 506 zaplatiť úroky a dlžnú sumu nezaniká. Najvyšší súd ČR napr. v rozhodnutiach sp. zn. 32Cdo/2782/99, či 33Cdo/113/2008 konštatoval, že zmyslom a účelom ust. § 506 OBZ je poskytnúť veriteľovi právny

inštrument proti dlžníkovi, ktorý neplní záväzok vrátiť veriteľovi poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky v dohodnutých splátkach a je v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu než 3 mesiace. Ide o právny inštitút, ktorý je určený na ochranu práv veriteľa a jeho využitím sa preto veriteľ nemôže ocitnúť v horšom právnom postavení, než v akom bol pred odstúpením od zmluvy. Podľa ust. § 13 ods. 3 zák. č. 129/2010 z. z. o spotrebiteľských úveroch, ak spotrebiteľ uplatní právo odstúpiť od zmluvy, je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny, a to bezodkladne a najneskôr do 30 kalendárnych dní po odoslaní oznámenia o odstúpení od zmluvy veriteľovi. Aj ZoSÚ teda v tomto ustanovení výslovne upravuje povinnosť zaplatiť úrok až do dňa splatenia istiny v prípade, že k odstúpeniu od zmluvy došlo úkonom spotrebiteľa. Niet právneho dôvodu, aby pri aplikácii ust. § 506 OBZ neboli veriteľovi priznané úroky z úveru aj za čas po zosplatnení úveru, teda po využití oprávnenia veriteľa odstúpiť od zmluvy pre porušenie povinností dlžníka. Nep priznanie úrokov po realizácii oprávnenia veriteľa na zosplatnenie úveru z dôvodov porušovania povinností dlžníkom nie je odstránením nerovnováhy medzi spotrebiteľom a dodávateľom, ale dostáva poskytovateľa úveru do horšieho postavenia, aké mal pred využitím oprávnenia na zosplatnenie úveru. Naopak porušenie povinností dlžníka z úverovej zmluvy vedúce k realizácii oprávnenia veriteľa od zmluvy odstúpiť, ho dostáva do výhodnejšieho postavenia, nemusí ďalej veriteľovi plniť úroky. V odlišnom stanovisku predsedníčky senátu Krajského súdu v Prešove v rozhodnutí sp. zn. 9Co/38/2018 z 18.10.2018 sa uvádza, že zánik dlhu je upravený iba v § 559 ods. 1, 2 OZ podľa ktorého k zániku dochádza splnením, teda splnenie má za následok zánik záväzkového vzťahu, nie zosplatnenie. Zosplatnením preto nezaniká povinnosť platiť úroky, tieto sa iba stávajú spolu s nezaplatenou istinou úveru splatnými. Už v rímskom práve bolo ekvitou chápané abstraktné morálne meradlo pre použiteľnosť právnych noriem. Pojmovovo ide o spravodlivosť, pre výklad ktorej nie je možné prijať akýkoľvek schematický záver. Je to totiž dlžník z úverového vzťahu, ktorý svoje povinnosti porušil, nie veriteľ. Dlžník preto z porušenia vlastných povinností nemôže profitovať. Žalobca poukázal na to, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované v Zo súdnej praxe pod č. 55/1996 ustálilo už v roku 1996 nasledovné: „Úroky vo výške dohodnutej pri poskytnutí úveru patria do splatnosti úveru. Ak pre prípad omeškania s vrátením poskytnutých peňažných prostriedkov nebola dohodnutá iná sadzba úrokov, patria aj za dobu po splatnosti úveru úroky v rovnakej výške.“ Najvyšší súd Českej republiky v rozhodnutí sp. zn. 33Cdo/212/2014 z 21.8.2014 uviedol: „zmluvné úroky predstavujú odmenu za požičané peniaze, naproti tomu úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinnosti, t. j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Zatiaľ čo povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi zmluvné úroky vzniká zo záväzku v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Pre posúdenie primeranosti výšky úrokového zaťaženia nemožno obe sadzby úrokov sčítať a uzavrieť, že zákonné úroky z omeškania nahrádzujú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dojednali.“

13. K rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/98, žalobca uviedol, že sa netýka samotného uplatňovania nároku na dohodnutý úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov po zosplatnení úveru. V danej veci totiž Najvyšší súd riešil, okrem iných, prioritne otázku nároku na úroky z omeškania v prípade omeškania s platením úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov a nároku na úroky z omeškania v prípade omeškania s platením úrokov z omeškania. Predmetné rozhodnutie nie je rozhodnutím vo veci samej a konštatovanie súdu „dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z meškania,“ je vytrhnuté z kontextu a nie je možné ho paušálne uplatňovať vo všetkých konaniach, v ktorých si veritelia uplatňujú svoje nároky z poskytnutých peňažných prostriedkov. Táto časť odôvodnenia nie je súčasťou právnej vety, uvedené konštatovanie je len inštrukciou pre prvostupňový súd, ktorému Najvyšší súd vec vrátil, ako má v danej veci postupovať. V danej veci nie je zrejmé, o aké skutočnosti Najvyšší súd opieral svoj názor, keďže necituje žiadne zákonné ustanovenie, muselo teda ísť o ustanovenie zmluvy, ktorú mal súd k dispozícii a ktorú posudzoval. Pokiaľ ide o uznesenie Ústavného súdu SR č. k. IV. ÚS 476/2012-14 z 18.9.2012, z petitu aj z povahy prekúmvavej právomoci Ústavného súdu SR je zrejmé, že Ústavný súd sa v danom prípade nielenže nevyjadril k meritu dovolania, ale tak ani nemohol urobiť. V danej veci sa zaoberal sťažnosťou na porušenie základného práva, najmä práva na súdnu ochranu a odmietnutím uvedenej sťažnosti s konštatovaním, že v konaniach predchádzajúcich danej ústavnej sťažnosti všeobecné sudy neporušili základné právo sťažovateľky, v žiadnom prípade nevyjadril právny názor ohľadne nároku veriteľa v tomto konaní.

14. Pokiaľ ide o odvolaní žalobcu napadnutý výrok o trovách konania, žalobca dôvodil, že trvá na tom, že mu mala byť priznaná plná náhrada trov konania, keďže pri určení hodnoty sporu mal súd prihliadať

iba na žalovanú istinu, podľa zásady, ak sú úroky len príslušenstvom pohľadávky, pri posudzovaní miery úspechu sa na ne neprihliada, vyjadrenej v rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10CoPr/2/2016-z 27.7.2016 a uznesenia Najvyššieho súdu SR č. 6Obo/243/2007 z 27.11.2008. V danom prípade prvostupňový súd arbitrárnym spôsobom ustálil sumu zmluvného úroku ku dňu rozhodnutia a túto sumu, ako zamietnutú časť uplatneného nároku a teda neúspech v konaní, odpočítal od úspechu žalobcu. Na základe tohto postupu ustálená náhrada trov konania v rozsahu 11,46% nezodpovedá spravodlivému usporiadaniu veci. Z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci preto žalobca navrhoval, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil, a vyhovel žalobe aj v časti úroku 19,53% ročne zo sumy 2.500,- eur od 4.1.2012 do zaplatenia a žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%.

15. K odvolaniu žalobca pripojil návrh novely OZ spolu s konečným znením zák. č. 106/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník.

16. Žalovaný odvolanie nepodal, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadril.

17. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku - ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie v napadnutých častiach vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti rozhodnutia dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné a rozsudok v napadnutom zamietajúcom výroku II., ako i v závislom výroku o trovách, je potrebné potvrdiť (§ 387 CSP).

18. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, vymedzeným uplatnenou odvolacou argumentáciou žalobcu, bolo posúdiť správnosť právnych úsudkov súdu prvej inštancie vedúcich k záveru, že žalobu je nevyhnutné v časti o zaplatenie zmluvného úroku za obdobie po zosplatnení, ako nedôvodnú zamietnuť v podstate s argumentáciou, že nebolo možné priznať úroky z úveru v čase po splatnosti úveru, včítane rozhodnutia o náhrade trov konania. Rozsudok v rozsahu vyhovujúceho výroku I. nebol odvolaním dotknutý, nadobudol právoplatnosť a nepodliehal odvolaciemu prieskumu.

19. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o preukázané skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku v zamietnutej časti, a pretože v celom rozsahu zdieľa jeho právny záver vo veci, pričom sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP, odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a odkazuje na správne odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dopĺňa iba nasledovné:

20. Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, že úrok z úveru prináleží iba na čas do zosplatnenia úveru, resp. do splatnosti dlhu a následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. V danom prípade si strany v zmluve zo dňa 2.8.2011 v bode 1.2. dojednali zmluvný úrok 19,53% ročne ako fixný do doby splatnosti úveru. Konečná splatnosť úveru bola dohodnutá v bode 5.3. zmluvy ako do 120 mesiacov odo dňa podpisu úverovej zmluvy, avšak žalobca v zmysle zmluvných dojednaní bodu 7.2.1. pristúpil k zosplatneniu celého úveru skôr, a to k 3.1.2012. V danom prípade si teda účastníci úveru presne dohodli úverové obdobie, a to do splatnosti úveru, preto ak táto splatnosť nastala a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do dohodnutej určenej doby splatnosti nevrátil, prichádzajú do úvahy za obdobie od splatnosti úveru už len úroky z omeškania.

21. Odvolací súd sa pritom opiera aj o judikatúru vyšších súdov, od ktorej nebol dôvod odkloniť sa ani v danom prípade. Závery Najvyššieho súdu SR obsiahnuté v rozhodnutí pod č. R 59/1998 (sp. zn. 4 Cdo 143/98) boli prijaté i v potvrdzujúcom rozhodnutí Krajského súdu Prešov č. k. 29C/131/2011-127 z 23.11.2011, ktoré úsudky všeobecných súdov napokon akceptoval i Ústavný súd SR vo veci pod sp. zn. IV.ÚS 476/2012 z 18.9.2012. K záveru súdov, že „...pokiaľ veriteľ pristúpi k tomu, že považuje celý dlh za splatný (tzv. zosplatnenie úveru), potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie úrokov z úveru...“, Ústavný súd SR nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, keď krajský súd sa stotožnil s podrobne odôvodneným právnym názorom okresného súdu, jasne, zrozumiteľne a presvedčivo objasnil rozdiel, resp. vzťah medzi úrokmi z úveru a úrokmi z omeškania, ako aj otázku, prečo zmluvný úrok patrí sťažovateľke iba do splatnosti dlhu. Ústavný súd sa teda v tomto svojom rozhodnutí vyjadril aj k meritu odvolania.

22. Aj odvolací súd zastáva názor, že ak spotrebiteľ po zosplatnení už nemá právny titul peňažné prostriedky veriteľa užívať, niet dôvodu, aby veriteľ inkasoval úroky náležiacie mu pri oprávnenej držbe finančných prostriedkov spotrebiteľom, náležia mu ale úroky z omeškania. Pri predčasnom a mimoriadnom zosplatnení úveru vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. Veriteľ teda navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi.

23. Odvolací súd sa pri aktuálne panujúcej nejednotnosti súdov v tejto otázke, prikláňa k názoru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti, ako tomu bolo aj v danom prípade, zmluva o úvere zaniká podľa § 565 OZ a zánikom zmluvy zanikajú práva a povinnosti strán v nej uvedené, teda aj povinnosť platiť úroky. Podľa § 503 Obchodného zákonníka je záväzok platiť úroky splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Teda úroky sa môžu účtovať len do splatnosti záväzku vrátiť peniaze. Úrok predstavuje cenu peňazí v zmysle straty príležitosti veriteľa disponovať s istinou a produkovať prostredníctvom nej zisk. V prípade mimoriadnej splatnosti ale veriteľ navodzuje situáciu, v ktorej má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou a tým aj obmedzenie obchodovania s peniazmi. Veriteľ by preto nemal mať právo na úroky ako odplatu za užívanie istiny, keďže dlžník ju už užívať nemôže. Odvolací súd si je pritom vedomý, že súdna prax v otázke nároku na úroky z úveru za čas po jeho predčasnom zosplatnení nie je jednotná, o čom svedčia i na žalobcom v odvolaní poukázané rozhodnutia krajských súdov, avšak v tejto otázke sa odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené prikláňa k názoru, že veriteľovi patria úroky z úveru len za čas do splatnosti dlhu.

24. Pokiaľ odvolateľ poukazuje na znenie ust. § 503 ods. 3 OBZ, opomína, že cit. ust. pojednáva o vrátení peňažných prostriedkov výslovne pred dobou splatnosti a na túto skutočnosť je viazaná veta druhá, podľa ktorej dlžník je povinný zaplatiť úroky len za dobu do (faktického predčasného) vrátenia prostriedkov, teda nie až do dojednanej splatnosti. Toto špecifické ust. sa ale nevzťahuje na úroky po uplynutí splatnosti dlhu.

25. Rovnako pokiaľ žalobca v odvolaní poukazoval na ust. § 13 ods. 3 a § 16 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, odvolací súd uvádza, že tieto ustanovenia ZoSÚ nie je možné na daný prípad ani analogicky aplikovať, lebo upravujú situáciu úplne odlišnú, a to v prvom prípade (§ 13 ods. 3 ZoSÚ), že spotrebiteľ využije svoje právo od zmluvy odstúpiť, a v druhom prípade (§ 16 ods. 1 ZoSÚ), že spotrebiteľ využije svoje právo na predčasné splatenie úveru. Zákon v oboch prípadoch potom upravuje, že je povinný platiť úroky do dňa splatenia úveru. Ide teda o prípady, kedy spotrebiteľ využije svoje právo predčasne ukončiť zmluvu, či už odstúpením od nej, alebo predčasným splatením úveru, pričom zákonodarcu upravuje, že veriteľ v tom prípade nemá právo na úroky až do pôvodne dohodnutej doby splatnosti úveru, ale len do skutočného splatenia úveru spotrebiteľom, či už v dôsledku jeho odstúpenia od zmluvy alebo v dôsledku jeho predčasného splatenia.

26. V prípade porušenia zmluvy zo strany dlžníka riadnym nesplácaním úveru, má veriteľ právo rozhodnúť sa, ktorý z inštitútov pre vymoženie svojej pohľadávky využije. Je len na jeho vôli, či využije možnosť predčasného zosplatnenia úveru, pri zistení nedostatočnej platobnej schopnosti dlžníka, musí však rátať s tým, že v dôsledku zániku daného úverového vzťahu, nastane skoršia splatnosť úveru, a teda sa skráti aj obdobie, počas ktorého je dlžník povinný platiť za dobu poskytnutia mu peňažných prostriedkov k dispozícii, dohodnuté úroky. Predčasným zosplatnením úveru, veriteľ žiada o okamžité vrátenie poskytnutej istiny, ktorú veriteľ v prípade jej včasného nevrátenia zadržiava protiprávne, preto je na mieste, aby v tom prípade nastúpili nie úroky predstavujúce odplatu za dovolené používanie istiny, ale sankčné úroky za protiprávne nevrátenie istiny, v tomto prípade, zákonné úroky z omeškania, a to najmä ak v úverovej zmluve pre takýto prípad nebolo zmluvnými stranami dohodnuté nič iné. V danom prípade pritom bolo platenie úrokov v úverovej zmluve v bode 1.2. vyslovene stranami dohodnuté len do splatnosti úveru, ktorá v danom prípade nastala mimoriadnym zosplatnením úveru žalobcom ku dňu 3.1.2012. Dlžník sa pritom nenachádza vo výhodnejšom postavení, pretože na rozdiel od dohody v zmluve, musí poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť skôr, ako bolo dohodnuté a ak je s vrátením v omeškani, platiť úroky z omeškania.

27. Žalobcom uvádzané citácie rozhodnutí krajských súdov v prevažnom rozsahu riešia iba možnosť koexistencie úroku z úveru a úrokov z omeškania popri sebe. Odvolací súd a napokon ani prvoinštančný v preskúmanom rozsudku nepoprel zásadný nárok veriteľa na úroky z omeškania popri úrokoch z úveru. V preskúmanej veci nastala ale špecifická situácia, keď zo strany veriteľa došlo účinne k tzv. zosplatneniu pohľadávky, resp. k vyhláseniu jej predčasnej splatnosti. Práve takýto prípad bol riešený vo vyššie citovanom rozhodnutí Ústavného súdu SR sp. zn. IV.ÚS 476/2012, ktorý nepriznanie nároku na úroky z úveru po jeho zosplatnení akceptoval.

28. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd potom považoval za správny záver súdu prvej inštancie o potrebe zamietnutia žaloby v časti uplatnenia úrokov z úveru za čas po jeho zosplatnení. Po vyčerpaní žalobcom uplatnených odvolacích dôvodov potom odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zamietajúceho výroku II. s použitím § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

29. Odvolateľ osobitne v podanom odvolaní napadol tiež výrok o náhrade trov konania dôvodiac, že pri posudzovaní pomeru úspechu vo veci, mal súd pri určení hodnoty sporu prihliadať iba na žalovanú istinu a neprihliadať na uplatnené príslušenstvo. K tejto právnej otázke sa však odvolací súd vyjadril už vo svojom predchádzajúcom zrušujúcom uznesení č. k. 9Co/222/2017-154 zo dňa 12.9.2018, v ktorom k okolnostiam predmetnej právnej veci uviedol, že zásada úspechu vo veci je základným kritériom priznania náhrady trov konania a je upravená v ust. § 255 ods. 1 CSP. V prípade, že mala strana sporu úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP, t. j. pomer úspechu vo veci. Úspech vo veci súd vždy skúma čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Plný úspech sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom vo veci samej, v prípade žaloby na plnenie ide nielen o istinu, ale aj o príslušenstvo, t. j. ak sa jeho žalobe vyhovel v celom rozsahu. Nepatrný neúspech (pôvodne upravený v ust. § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku platného a účinného do 30.6.2016) Civilný sporový poriadok aktuálne nepozná, zohľadňuje sa teda každý neúspech, a to vrátane neúspechu v časti príslušenstva pohľadávky. Pomer rozdelenia náhrady trov konania zodpovedá pomeru víťazstva strany vo veci samej, zníženého o pomernú časť jej neúspechu. Pomer úspechu treba určiť vždy, ak má byť náhrada trov rozdelená, pričom sa určuje k celému predmetu konania. Na tomto svojom právnom závere odvolací súd zotrváva, preto bol správny postup súdu prvej inštancie, ktorý posudzoval pomer úspechu žalobcu vo veci nielen z hodnoty uplatnenej istiny, ale z hodnoty celého sporu, t. j. aj zo žalobcom uplatneného príslušenstva vyčísleného ku dňu rozhodovania súdu prvej inštancie (rovnako rozhodnutie NS SR sp. zn. 1MCdo 1/2004 zo dňa 27.4.2004).

30. Na základe uvedeného bolo dôvodným, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie s použitím § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil aj v napadnutom výroku III. o náhrade trov konania.

31. V zmysle § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

32. V zmysle § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, ods. 2 ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

33. V zmysle § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, podľa ods. 2 o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

34. V odvolacom konaní fakticky plne úspešnému žalovanému vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP), o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí. O výške náhrady trov konania v takom prípade v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

35. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade bol žalovaný v odvolacom konaní pasívny, nevykonával žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnil, ani nevyčísľal a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli.

36. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, navyše podľa obsahu spisu jej v odvolacom konaní ani žiadne nevznikli. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris).

37. Odvolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 CSP aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalovaného rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonomiu rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

38. Danou problematikou sa zaoberalo aj občianskoprávne kolégium NS SR pričom v uznesení č. 15 z 9.10.2018 prijalo právnu vetu podľa ktorej, ak podľa obsahu spisu strane v konaní žiadne trovy nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov CSP, zakotvujúcim procesnú ekonomiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej náhrada trov konania nepriznáva.

39. Odvolací súd potom hoci úspešnému žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

40. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).